

Izhaja:
vsako sredo zjutraj
in petek zjutraj.
Stane za celo leto 15 L.
» pol leta 8 »
» četrt leta 4 »
Za inozemstvo celo
leto lir 40.
Na naročila brez do-
poslane naročnine se
ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

St. 37

V Gorici, v sredo 19. maja 1926.

Leto IX.

Netrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi se
računajo po dogovoru
in se plačajo v naprej.
List izdala konsorcij
»GORIŠKE STRAŽE«.
Tisk Katoliške tiskarne
v Gorici, Riva Piazzola
štev. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli štev. 5.
— (prej Scuole). —
Telef. int. štev. 308.

Viharni govor poslanca Besednjaka v rimskem parlamentu.

Pretekli četrtek je imel poslanec Besednjak v rimskem parlamentu govor o našem šolstvu.

Ko je stopil na oder govornikov, se mu je približal Starace, znani napadalni fašistovski poslanec, in sedel na stol prav tik govorniške tribune ter jel od blizu pazno motriti Besednjaka, ki je pričel:

Gospodje poslanci!

Ni lahka in prijetna stvar za poslanca slovanske narodne manjšine govoriti k proračunu prosvete, a izvršiti moram svojo dolžnost.

Zbornica in dežela naj znata, kako sodi naše ljudstvo o šolski politiki fašistovske vlade. V svojem govoru hočem razložiti le gola dejstva in tako začnimo.

Šolska zakonodaja, ki jo je bil uvedel minister Gentile, je zatrla vse slovanske ljudske in srednje šole v Julijski Krajini ter prevrgla kulturno življenje našega ljudstva. (Hrup in krik v zbornici.)

Starace, (ki sedi poleg Besednjaka): Če boš govoril neumnosti, pazi!

Približajo se kvestorji in pregovore Staraceja, da zapusti mesto in se poda med ostale poslance v sredino zbornice.

Besednjak (nadaljuje): Proti vsem vzgojnim načelom, ki so jih priznali in sprejeli vsi vzgojitelji omikanega sveta — in tudi italijanski — ste odpravili govorico otrok kot učni jezik in jo ponižali na neobvezen predmet, kakor je recimo ples ali petje.

(Skupina poslancev, ki stoji desno od Besednjaka začne ropotati in vpiti. Vse preglasuje mogočni glas Staraceja.)

Besednjak (počaka malo in nato povzame): To so bile slavne dodatne ure, za katere so morali slovanski starši delati še posebne prošnje, medtem ko je bil italijanski jezik, ki ga ljudstvo ne razume in ga ni zahtevalo...

Glas: Se boste že naučili italijanski! Se morate naučiti.

Lapi: Tako je!

Mussolini: Govorite dobro italijanski, saj vidimo, kako govorite Vi.

Besednjak: Toda jaz nisem kmet ali šestleten otrok.

Mussolini: Otroci imajo izredno lahkoto z jezikom.

Besednjak: Bi rad videl, gospod ministrski predsednik, ali bi se Vaši lastni otroci hoteli učiti mesto italijanščine n. pr. angleščine.

Poslanec Ricci: Govore izvrstno italijanski in služijo v prostovoljni milici, dragi gospod!

Predsednik zbornice: Ne spuščajmo se v učene razprave! Nadaljujte poslanec Besednjak!

Besednjak (nadaljuje): ... medtem ko je bila italijanščina za slovanske otroke po zakonu obvezna.

Neobvezno poučevanje materinega jezika (par ur na teden) je bilo vse, kar nam je ostalo od poznega šolskega ustroja, ki ga je bil izgradil naš narod z velikimi napori tekom enega stoletja. (Ropot in vpitje.) To neobvezno poučevanje je služilo ministrstvu prosvete za nekako slepilo, da bi vam površni ljudje verjeli, da spoštuje-

te materin jezik slovanskega prebivalstva. »Mi spoštujemo in častimo vaš jezik!«...

Poslanec Cian (ki je mislil, da Besednjak hvali italijanščino, začne kriliti z rokami in divje vpiti): Jezuit! Saj sem vedno trdil, da si prefriganec! Hinavec, jezuit! (V zbornici nastane hrup in krik.)

Besednjak: Le počasi! Saj ne veste, kaj hočem reči.

Predsednik zbornice: Nadaljujte poslanec Besednjak!

Besednjak: »Mi spoštujemo in častimo vaš jezik! Saj smo vam dali dodatne ure!« so vzklikali tekom mojega zadnjega govora (Mussolini se smeje) nekateri poslanci od vladne večine, ki so bili tako dobri, da so me poslušali. (Medklic, ki jih v splošnem šumu ni mogoče razumeti.) In medtem ko so doneli v tej zbornici taki vzkliki in se je minister Casati tu hvalil z dodatnimi urami, so gazila šolska oblastva v naših krajih že na celi črti zakonske predpise o poučevanju našega jezika. Predložil sem nasledniku senatorja Casatija, to se pravi gospodu Fedeleju kako deseterico interpelacij, (medklici, nekateri poslanci se začnejo razgovarjati, Mussolini se smeje) v katerih sem obvestil ministra, da se v naših krajih krši dan za dnem šolska postava. Naprosil sem ministra Fedeleja tudi za dva razgovora in mu izročil listo, na kateri je bilo zapisanih nič manj ko 65 šolskih občin, kjer oblastva niso hotela izvrševati zakona in so samolastno zatrla dodatne ure. Rekel sem ministru, da gre za fašistovsko postavo, dejal sem mu, da bi morali fašisti spoštovati vsaj zakone, ki so jih oni sami ustvarili...

Balbo: In kaj je odgovoril?

Besednjak: Strpite vendar malo. (Smeh.) Izjavil sem ministru, da kdor ruši zakone, ruši državo, zakaj država ne more imeti druge podlage kakor zakonitost, iz katere izhaja očitno ves red v družabnem življenju. (Fedele postaja nemiren in jezno nekaj mrmra.) Razložil sem mu, da se prebivalstvo nezakonitosti upira in da so v nekaterih istrskih občinah izbruhnile šolske stavke...

Bilucaglia (istrski fašist): Ni res! To pripovedujete vi!

Besednjak: Vam imenujem n. pr. občino Sv. Peter v Šumi.

(V zbornici nastane splošen hrup, vsi vpijejo vprek. Mussolini, ki je zelo pazno poslušal, se skloni k ministru Fedeleju in ga nekaj sprašuje. Ta razlaga in maha pri tem z roko. V obraz je rudeč od nevolje.)

Besednjak (nadaljuje): Vsi moji razlogi so bili zamen. (Medklici in dolgotrajen hrup.) Kakor vedno...

Predsednik zbornice: Poslanec Besednjak, nadaljujte svoj govor!

Besednjak: Če mi delajo medklice...

Predsednik zbornice: Ne ozirajte se na medklice!

Besednjak (nadaljuje): Uspeh mojega posredovanja je bil zelo značilen: starši, ki se iz zdravega in hvale vrednega čuta pravice niso marali ukloniti nezakonitosti, so bili kaznovani z globo, dočim so resnični in zavedni rušitelji zako-

nov: učitelji, šolski nadzorniki in šolski skrbniki ostali vsi nekaznovani, čeprav so...

Minister Fedele: Oni so na odličen način vršili svojo dolžnost. (Zbornica ploska.)

Besednjak: Jemljem na znanje izjavo ministra prosvete, ki trdi, da je dolžnost, in sicer odlična dolžnost državnih oblastev teptati zakone.

Minister Fedele: Naša dolžnost je vzgajati po italijansko italijanske državljane.

Besednjak (povzame govor): Ti državni uslužbenci — pravim — so ostali vsi nekaznovani, čeprav so bili prisegli na svojo čast, da bodo spoštovali zakone in pazili na njih izvrševanje.

Minister Fedele je s svoje strani smatral za umestno, da krona za početo delo, in je s kraljevim odlokom zakonom od 21. novembra 1925 odpravil dodatne ure v novih pokrajinah.

Minister Fedele: Dodatne ure so bile le slepilo, hotel sem biti odkritorčen. (Zbornica ploska.)

Besednjak: Zelo sem hvaležen zbornici, da ploska radi odprave dodatnih ur, zakaj to ploskanje za leže več ko 100 mojih govorov.

Mesto, da bi nam dal pravico — nadaljuje Besednjak — je minister uzakonil nezakonitost in raztegnil krivico na vse občine Julijske Krajine in Južnega Tirolskega.

Glas: Ne pretiravajte!

Minister Fedele: Ali nam hočete odrekati pravico, da delamo za kone?

Besednjak: Ugotavljam le dejstvo, da se je spremenilo v zakon, kar je bilo prej nezakonito. Vi ste uzakonili protizakonitost.

Mi smo lahko ministru tudi hvaležni za božično darilo lanskega leta, zakaj prineslo nam je veliko korist: vničen je vsak zunanji videz in pred vsem svetom je razgaljen raznarodovalni značaj (hrup in vpitje) vaše šolske politike.

Dudan: Toda vi ste Italijani! Ali nočete še tega razumeti?

Besednjak (se ne zmeni): Le povejte mi kak drug razlog, s katerim bi mogli pred javnostjo opravičiti odpravo tistih bornih dodatnih ur, v katerih se je še poučeval naš materni jezik! (Hrup.)

Mislil vsaj, da ne bo hotel minister prosvete trditi, da je naredil to iz občudovanja in spoštovanja za naš jezik.

Razmere so sedaj popolnoma jasne, vsaka dvoumnost je odslej izključena.

Minister Fedele: Tako je!

Besednjak: Stojimo pred dejstvom, da se smejo ali bi se smeli danes v Italiji Angleži, Francozi in morda tudi Kitajci neovirano učiti v zasebnih šolah svojega jezika in gojiti svoje slovstvo, dočim nad pol milijona Slovencev in Hrvatov, ki so italijanski državljani, ki plačujejo davke in služijo v italijanski vojski, ne morejo tega storiti ne v državnih in ne v zasebnih šolah. (Ropot in vpitje.)

Dudan: In še ne neha! Ali ne boste že končno razumeli, da ste Italijani?

Minister Fedele: Kaj bi bila Avstrija naredila z našimi šolami, ko bi bila zmagala?

Besednjak: Ne vem. Sicer smo bili mi Slovani proti Avstriji. Vem pa, da ste vi vse slovenske in hrvatske zasebne šole iz pred vojne — izvzet je en sam slučaj — zatrli in da so oblastva vse naše prošnje, da bi zopet otvorili kako zasebno šolo, gladko odbila.

Glas: Prav so naredila! (Ploskanje.)

Besednjak: Vaše ploskanje bo napravilo našemu ljudstvu gotovo zelo dober vtis. (Hrup.)

Gladko so bile odbite tudi vse naše prošnje, da bi ustanovili slovanske otroške vrte. (Skupina poslancev na desni začne ropotati.)

Ricci: Ustanovili smo krasne italijanske vrte!

Besednjak: Tega ne tajim, a so italijanski in ne slovanski.

Glas: Živimo v Italiji!

Besednjak: Pa to vendar znamo! Ali govorim jaz morda o ljudstvu, ki živi na Kitajskem? Naš jezik je končno jezik vaših sodržavljancev in ne jezik tujece... (Medklici.)

Giunta: Izselite se čez mejo, tam je še mnogo prostora.

Besednjak: Mi bivamo na naši rodni zemlji!

(Nadaljuje govor): Krivične razmere, v katere je zagazila slovanska manjšina Julijske Krajine po objavi šolskega zakona iz leta 1923., se niso torej prav nič zboljšale, temveč postajajo čedalje težje, krivica se širi od naprav na osebe.

To dokazuje ravnanje z učitelji slovanskega rodu. Gre za ljudi, ki so vajeni discipline in ki so naučeni izpolnjevati vestno zakone. Tudi pod novim šolskim redom so oni vršili dolžnost, ki je naložena državnim nameščencem, kakor so to šolska oblastva sama ponovno priznala. Ti možje so kljub svojemu pravilnemu in poštenemu ponašanju podvrženi posebno v zadnjih časih najtežjim moralnim mukam. (Šum.) Pred par meseci so dobili na Goriškem vsi poziv, naj se vpišejo v Fašistovski šolski sindikat. Njihova organizacija je odgovorila, da se bodo slovanski učitelji vpisali vsi v sindikat, ako bo tako določil zakon ali pa ukazala vlada.

Minister Fedele: Vam bi bilo seveda ljubše, da bi se vpisali v sindikat v Zagrebu.

Besednjak: To je Vaše mnenje. Ne poznam nobene organizacije v Zagrebu.

Minister Fedele: To ni moja trditev, temveč resnica. (Hrup.)

Besednjak: Vidim, da ste zelo poučeni in da poznate tudi stvari, ki ne obstajajo.

(Nadaljuje svoj govor): Odgovor učiteljev je bil korekten (pravičen) in ljudje značaja in časti niso mogli drugače odgovoriti. Toda njih odgovor je povzročil med voditelji sindikata v Vidmu pravcato pobuno.

Z dejanskim sodelovanjem šolskih nadzornikov, didaktičnih ravnateljev in s tihim odobravanjem ali dopuščanjem šolskega skrbnika v Trstu so bila sklicana na Goriškem uradna zborovanja slovenskih

učiteljev in učiteljic in ko so jim zagrozili, da zgube kruh...

Minister Fedele: Ni res! To je neresnično. Šolski skrbnik ni nikdar zagrešil sličnih stvari. (Komentariji.)

Besednjak: Pravim, da je take stvari dopustil.

Minister Gentile: Morda gre za kak posamezni slučaj.

Gemelli: Italija je edinstvena država in ne mešanica, kakor ste bili vi Nemci v Avstriji. To dejstvo je zapisano. Vi imate zastarelo duševnost.

Besednjak: Sedaj ne govorimo o mešanicah, temveč o šolski politiki. (Nadaljuje govor): ... in ko so jim zagrozili, da jih pošljejo z rodnih zemlji čez mejo, so jim predložili v podpis izjavo, v kateri bi morali prositi neke za vpis v sindikat fašistovskih učiteljev,...

Minister Fedele: Sindikat ne obstoji!

Besednjak (se ne zmeni): ... temveč bi morali tudi zatrditi na svojo čast, da so zapustili lastno slovensko organizacijo in da odobravajo celoma šolsko politiko fašistovske vlade! Goli vpis v sindikat — so rekli — da ni zadosten in so ga odklonili.

Kako se more, gospodje poslanci, zahtevati v poštenju od slovenskega učitelja, da izjavi s svojim podpisom... (v zbornici nastane dolgotrajen vik in ropot, Besednjak se ustavi in čaka, da se poleže nemir.)

Predsednik zbornice: Vas prosim, da nadaljujete.

Besednjak (s poudarkom): ... da izjavi s svojim podpisom in na svojo čast popolno odobravanje, da so zatrti njegov materin jezik v šoli?

Predstavljate si, gospodje, moralni boj v duši petdesetletnega moža, ki ima ženo in otroke: z ene strani čuti v sebi dolžnost očeta, dolžnost, da prehrani ženo in otroke, da jih ne vrže na cesto, z druge strani se pa buni in upira v njem njegovo moško dostojanstvo, njegov čut časti, da bi podpisal na svojo čast izjavo, ki je lažniva!

Gemelli: Italijan bi se raje izselil!

Mussolini: Vi dramatizirate. (Vi opisujete stvar v preživih barvah. Op. ur.)

Besednjak: Izročim Vam, gospod ministrski predsednik, lahko izvod take izjave.

Mussolini: Je že prav. Bo najbrž resnično, toda Vi dramatizirate ves prizor!

Besednjak (nadaljuje): Kakšen dobiček ima sindikat fašistovskih učiteljev od članov, ki so sprejeli tako moralno ponižanje in zavrgli svoj značaj ter se vpisali v sindikat samo radi tega, da zagotove družini kos kruha, je težko razumeti.

Tak je ob kratkem položaj našega šolstva.

Minister Fedele (bruhne razburjenje): Kar Vi trdite, je povsem neresnično! Vi morate vedeti, da ni mogoče prisiliti učiteljev v nobeno organizacijo! Se lahko vpišejo, toda iz lastne volje, svobodno, v polni in brezpogojni svobodi vesti.

Besednjak: Tem bolj je treba zato obsojati postopanje, ki sem ga opisal.

(V zbornici nastane iznova ropot, Besednjak nadaljuje v največjem hropu svoj govor):

Zakaj plačujemo davke?

Mi pobijamo sedanji šolski sistem neke zato, ker je v kričečem nasprotju z naravnimi pravicami naših družin (šum in vpitje) in z načeli krščanstva, ki jih nobena vlada in nobena država ne moreta ukiniti ali spremeniti, temveč tudi radi tega, ker nasprotuje vsaki socialni pravičnosti.

Naši nazori ne pripuščajo, da bi državljani slovenske narodnosti bili samo molčeči davkoplačevalci. (Fedele pritrjuje z glavo.) Oni jemljejo sicer nase vse finančne žrtve,

ki jih nalaga zakon, in dajejo v obliki davkov del svojih žuljev državi, zato stavijo pa z neoporekljivo pravico zahtevo, da se njihov denar uporablja v skladu z njihovimi potrebami, interesi in željami.

Dudan: V javnem življenju Italije so samo italijanski državljani, ne morejo biti drugi nego italijanski državljani!

Besednjak: Kaj sem pa jaz? (Smeh.)

Predsednik zbornice: Nadaljujte, poslanec Besednjak!

Besednjak: Mi Slovenci in Hrvati plačujemo vsako leto par milijonov lir šolskega davka, ki jih minister prosvete troši nato za vničevanje slovenskih šol in za borbo proti našemu materinemu jeziku.

Minister Fedele (vzkipi in zavpije z močnim glasom): Toda jaz ne potrosim v ta namen niti vinarja! Šole se pa vzdržujejo z denarjem države.

Besednjak: Država jemlje seveda denar z oblakov ali ga pobira na drevju. Davke plačujejo državljani, jih plačujemo mi, to je naš denar.

Minister Fedele: Italija popravlja ravnokar šole v Istri, ki so bile v klavrnem stanju...

Besednjak: Gospod minister, jaz ne govorim o poslopjih in o zidovih, temveč o jeziku. Ko bi bilo šolsko prašanje prašanje zidovja, bi se lahko sporazumeli... (Hrup.)

(Nadaljuje govor): Taka politika je v brezpogojnem nasprotju z voljo in z življenjskimi potrebami slovenskih davkoplačevalcev, taka politika je nemoralna. (Medklici, protesti, minister Fedele dvigne razburjen roke.) Vi, gospod minister, nas silite, da vam plačujemo letni tribut (letno dajatev, uredništvo) in nas s tem tudi silite, da vam mi sami pomagamo pri lastnem raznarodovanju. (Komentariji.)

Če nam ne marate vrniti šol, ki ste nam jih vzeli, in vpeljati v državne šole učni jezik prebivalstva, vračajte nam vsaj tiste milijone, ki jih leto za leto (hrup, medklici) dajemo v državno blagajno kot šolski davek in dovolite nam, da organiziramo tako sami z lastnim denarjem svoje šole. (Ropot in krik.)

Ko sem čital kraljevi odlok zakon od 31. januarja 1924 št. 472, sem zapazil v prvem členu, da predvideva in dovoljuje vlada v Čirenajki in Tripolitanijski za grudorodne državljane mohamedanske vere arabske šole.

Dudan: Toda to niso italijanski državljani, to so podložniki!

Glas: To ni Italija, temveč kolonija. (Hrup v vsej zbornici.)

Besednjak: Vidite torej, da zahtevamo prav malo.

Predsednik zbornice: Gospodje poslanci, ne delajte medklicev!

Besednjak (nadaljuje govor): Radi plemenskih razlik, ki so v Afriki, priznava vlada potrebo, da obstoji poleg italijanske šole tudi arabska. Predlagam, da se raztegnejo ta načela šolskega sistema v Libiji na slovensko manjšino Julijske Krajine. (Šum.) In vam lahko rečem, da nisem stavil tega predloga iz ironije (zavoljo zafrkovanja, uredništvo), temveč radi obrambe naše narodnosti.

Glas: Kakšne narodnosti? (Za Italijane je narodnost in državljanstvo isto. Uredništvo.)

Besednjak: Recite pa našega jezika. Kakor vam drago. (Hrup.)

(Nadaljuje govor): Mi sprejemamo kakršenkoli predlog in kakršnokoli rešitev, le da se zaščiti naš jezik in se zagotovi svobodni razvoj naših kultur.

To je naša neoporečna človeška pravica!

Tako nas uči z jasnimi in prepričevalnimi besedami eden vaših mož, ki je danes član vlade in katerega osebno cenim.

Glas (nekega poslanca): Hvala lepa!

Besednjak: Nisem vedel, da ste vi minister. (Smeh.)

(Nadaljuje govor): Minister za notranje zadeve gospod Federzoni je imel 24. septembra 1923 na občnem zboru društva Dante Alighieri v Padovi otvoritveni govor, v katerem je rekel:

»Ščititi italijansko narodnost, to se pravi: jezik, običaje, kulturo, zavest, je za nas bolj ko narodna dolžnost človeška pravica, ki se ji ne moremo odpovedati. In nihče ni ma poštenega vzroka, da bi videl v taki (naši) nameri nevarno ali sovražno misel.«

V duhu teh zdravih in poštenih načel vršimo naše delo.

Glas: Kaj ima opraviti izjava Federzonija.

Besednjak: Spada sem. Ponavljam, kar sem že rekel v zadnjem govoru: kar velja za vaše pleme, velja tudi za naše... (Velikanski hrup.)

Arrivabene: Ne velja za vaše.

Besednjak: Kar je pravično in pošteno za vas, ne more nihče v dobri veri tajiti, da je pravično in pošteno tudi za nas. (Ropot, medklici.)

Giunta (s povzdignjenim glasom): Tukaj smo mi gospodarji!

Besednjak: To vem dobro. Saj čutimo to vsak dan.

General Baistrocchi: Če nočete biti z nami, napravite prtljago in pojdite.

Besednjak: Da, toda s pogojem, da mi ponesete Vi kovčke. (Smeh.)

Predsednik zbornice maha z zvoncec: Tiho, gospodje! Ni mogoče, da bi vsak povedal svojo. (Ploskanje.)

Besednjak: Je v našem interesu, toda verujte tudi v interesu države, da daste polno svobodo razvoja naši kulturi in našemu jeziku...

Minister Fedele: in Vaši politični propagandi...

Besednjak (se ne zmeni): ... našemu jeziku, ki je končno jezik pol milijona vaših sodržavljanov. (Hrup.)

Greco: Ali nimate vseh pravic?

Besednjak: Ne, poslanec Greco! Ako imate Vi pravico pošiljati svoje otroke v šolo, da se tam uče v materinščini, moram imeti tudi jaz pravico pošiljati svoje otroke v šolo, kjer se uče v svojem jeziku.

Greco: Vi ste bili vsiljenci in pri tepenci celo v Avstriji.

Lunelli: Vi si morate zapičiti v glavo, da ste sedaj Italijani.

Greco: Vi ste poražen narod!

Predsednik zbornice (maha z vso silo zvoncec in zavpije): Poslanec Greco, Vi nimate besede!

Besednjak (lahko nadaljuje): Vi lahko zahtevate od Slovencev in Hrvatov Julijske Krajine, da so poštene državljani, poslušni zakonom države, in v tem boste uspeli. Nikdar pa ne boste uspeli, da bi iztrebili naš jezik in našo slovansko zavest. (Protesti, vpitje.) Ko bodo naše šole vse odpravljene in učitelji odstavljani, se bo spremenila sleherna slovanska družina v šolo in vse matere in vsi očetje bodo postali učitelji, ki bodo prenašali iz roda v rod naš jezik in našo narodno zavednost. (Medklici.)

Zakoni držav so spremenljivi, narodi pa žive večno! (Hrup, živahno razgovarjanje med poslanci.)

Ko je dr. Besednjak stopil z odra, je bila vsa zbornica razburkana. Nekateri poslanci od vladne večine so se približali Besednjaku in pričeli z njim debatirati. Minister Fedele je zapustil ministrski sedež in stopil v sredino zbornice, kjer je z živahnimi kretnjami razlagal gruči poslancev, da ima on prav. Pravil je, da je poslal posebno okrožnico, kjer je strogo zabranil, da bi se slovenski učitelji silili v fašistovski sindikat.

Ker je bila ura pozna, je predsednik zbornice zaključil sejo.

Med govorom dr. Besednjaka je bil tak nemir, da večkrat ni bilo mogoče razumeti govornika in ne medklicev. Ne stenografi in ne časniki niso bili v stanu vsega zabeležiti, tako da si je vsak poročevallec izbral le tiste medklice, ki jih je mogel v šumu ujeti.

Kaj se godi po svetu

Odkar so dobili naši bravci v roke zadnjo številko Straže, se je po svetu marsikaj novega pripetilo.

Zadnjič smo se razlagali, da angleška stavka vedno bolj rase. Danes bomo že povedali, kako je končala. Pred par številkami smo še pustili Uzunovičovo vlado v Jugoslaviji pri moči; danes je ta vlada že dobila občutne sunke. O Poljski bravci že dolgo niso ničesar čuli. V par zadnjih dneh pa je nesrečna Poljska zašla v srdite domače borbe. Na Nemškem dviga spet glavo monarhizem in nacionalizem, ki tirata Nemčijo v hude čase. Pa še to in ono državo bi lahko semkaj vtaknili in pokazali, da dandanes skoraj ves svet lomijo hudi in težavni krči.

Najmočnejše države, ki se še danes bahavo ozirajo na sosede, se jutri že rušijo. Vse razjeda ena bolezen in ta je nezadovoljnost majhnih in šibkih, ki se otesajo jarma močnih. In to bo šlo naprej dokler se ne bomo na svetu spametovali ali pa podavili v svojih krivicah.

Pa začnimo po vrsti.

Konec angleške stavke.

Kako prav smo v zadnje zadeli, ko smo dejali, da imajo delavski nasprotniki v rokah močno karto: javno mnenje. Angleško konservativno javno mnenje je bilo proti angleškemu delavstvu. Stavka se je morala skrhati. Saj niti ni bila splošna. Kjer bi imelo delo počivati, da bi delodajalci bili pritisnjeni, so se oglašali brezposelni, ki so kot prostovoljci prišli za delo in rešili vlado iz tesnih zank.

Vladi sami, ki je krila s svojim hrbtom bogate lorde, lastnike pre-

mogovnikov, pa ni tudi nič kaj prav hodilo, če stavkujoči vztrajajo. Angleški ugled in veljaba bi v svetu dokaj trpela. Zato je Baldwin ves čas stavke pošiljal k vodstvu delavske organizacije svoje posredovalce. Ena in druga stranka je izprevidela, da ne bo dosegla zmage, pa je raje segla po sporazumu. 12. maja so se zglasili pri ministrskemu predsedniku odposlanci delavstva z voditeljem Arturjem Pughom, ki je bil dal znamenje za začetek stavke. Še isto noč ob polnoči je izšel ukaz od vodstva »Trade Union«, naj delavstvo neha stavkati in naj gre spet na delo. Tako je stavka končala. 12. maja se je navidez nehala orjaška socialna borba angleškega delavstva.

Na starih postojankah.

Navidez, pravimo. V resnici bo pa še naprej tlelo in spet švignilo. Saj zmagala ni nobena stranka. Protisocialno meščansko časopisje sicer na dolgo pisari, da je konservativna Baldwinova vlada izvojevala sijajno zmago, ko je delavstvo potlačila. V resnici je pa reč malce drugačna. Delavstvo je formalno šlo na delo, a delodajalci so po dogovoru vezani, da sprejmejo spet vse delavce nazaj. Kje je torej zmaga. Nikjer. V resnici je vse pri starem kot je bilo konec aprila predno je izbruhnila stavka. Vlada bo spet morala doplačevati na mezdah, komisije pa bodo morale študirati, kako bi se vprašanje prignalo do pametnega konca. Odloga imajo do 20. maja. Do tega dne je sklenjeno neke vrste premirje, ki lahko dovede do miru. Oba nasprotnika pa ostaneta na starih postojankah. De-

Za „Narodni svet“

Z dežele smo dobili od naših so-mišljenikov več dopisov in član-kov, v katerih naši priprosti ljudje zahtevajo ustanovitev »Narodnega sveta« in obsojajo edinjaše, ki to ustanovitev zavlačujejo in onemo-gočujejo. Danes priobčujemo čla-nek, ki nam ga je poslal zaveden idrijski rudar, prihodnjič objavimo dopis, ki smo ga prejeli od delavca-drvarja; spisal ga je pred odhodom v tujino, kamor je moral za kru-hom.

Prvi članek se glasi:

Glas ljudstva.

Ko je pred božičnimi prazniki ob-javila »Straža« javen predlog posl. g. Besednjaka na naslov tržaške po-litične skupine glede ustanovitve tako nujno potrebnega »Narodne-ga sveta«, je ta nastop in ukrep go-riške organizacije toplo pozdravil in razveselil vso deželo. Vsi smo pričakovali z največjo gotovostjo, da se končno tudi tržaška edinjaš-ka stranka poda na edino pravo pot ter da sporazumno z goriško in istrsko organizacijo sprejme in privoli v ustanovitev medstrankar-skega »Narodnega sveta«. Čakali smo mesec in mesec, toda jasne-ga odgovora na stavljeni predlog ljudstvo ni in ni slišalo. Po vsej deželi se je slišalo dan za dnem ra-dovedno vprašanje: »Kaj je ven-dar z »Narodnim svetom«? Kaj so tržaški gospodje odgovorili na po-slančev predlog?« Naše ljudstvo je bilo z dolgim odlašanjem v tako nujnih rečeh silno ogorčeno. Kajti vsi dobro razumemo in vemo, da je ustanovitev »Narodnega sveta« ne-izogibna, nujna potreba, da brez njega ni mogoče izhajati. Nahaja-mo se pač v takih razmerah, da se mora ustanoviti.

In končno je prišla v roke ljud-stvu 31. šte. Goriške Straže. Pod naslovom »Kaj je z »Narodnim svetom« priobčuje posl. g. dr. Be-sednjak vso korespondenco, ki jo je v imenu goriške skupine vodil s tržaško, oziroma njenim predsed-nikom g. drjem Wilfanom. V teh pismih se nam je šele docela razjas-nil ves položaj. Zvedeli smo na-tančno, potrjeno z Wilfanovim podpisom, (in on je naš poslanec) da so Tržčani odločno proti usta-novitvi vrhovnega »Narodnega sve-ta«. Vsa dežela sedaj ve, da je vse zavijanje in tostvarno pisanje v »Edinosti« le pesek v oči ljudstvu. Iz omenjenih pisem vsak naš člo-vek, tudi najprostejši, lahko sam

spozna, da tržaški gospodje liberal-ci odločno odklanjajo skupen na-stop v narodnih stvareh. Po njih-ovem mnenju torej ni »povoda« za skupno delovanje. — Gospodje v Trstu! Ali veste, da se s svojo po-litiko našemu ljudstvu ne le moč-no odtujujete, ampak mu neprimer-no škodujete? Ali veste, da uganja-te Vašo politiko popolnoma proti ljudski volji? Ali veste, da je želja našega ljudstva po »Narodnem svetu« taka, da je velika večina sprejela vsebino Vaših pisem z največjim ogorčenjem? Saj tudi ni čuda. Vi odklanjate to, kar ljud-stvo tako težko pričakuje in kar je za naš narod v Italiji neprecenlj-i-vega pomena. Vaš izgovor, naj bi se izmenjale osebnosti na nasprotni strani, je po mnenju vsakega raz-sodnega človeka brezpomemben. Pri tako važnih vprašanjih kot je vprašanje »Narodnega sveta« osebnost sploh ne igra nikake vlo-ge. Sploh pa ogromna večina naše-ga ljudstva na deželi v naše vodi-telje popolnoma zaupa in se jih oklepa. To, kar dela in zahteva go-riška organizacija ni izmislek naših voditeljev, — ampak odločna zah-teva, želja in potreba velike večine našega ljudstva. To naj si gospodje v Trstu dobro zapomnijo. Vedo naj dobro, da bo njih že dolgo uga-šajoča zvezda na deželi popolnoma ugasnila, ako storjenih napak ne popravijo. Zapomnijo naj si tudi, da so minuli tisti časi, ko je moralo ljudstvo vihteti kadilnice pred svo-jimi prvaki. Ono ne zahteva repre-zentantov, marveč ljudskih delav-cev!

Političnemu društvu »Edinost« v Gorici in g. posl. Besednjaku se za trud toplo zahvaljujemo in prosi-mo, da z vso silo delajo na to, da se končno uresniči želja Slovencev in Hrvatov v Italiji, ter se preko vseh ovir ustanovi prepotrebni medstrankarski »Narodni svet«.

Kakšne Mohorjeve knjige bomo prejeli?

Letošnjo jesen bo Mohorjeva družba dala svojim udom pet knjig za šest lir. Knjige bodo še lepše ko lanske, pa zabavne in domače pisane kar se da. Knjige so tako pripravljene in spisane, da jih bo vsak, kdor brati zna, s pridom in veseljem prebiral. Pet knjig bo do-bil vsak kdor se naroči na Mohor-jevo družbo in sicer:

1. Prva knjiga so »Legende o svetem Frančišku«. Ves krščanski svet proslavlja letos 700-letnico, kar je umrl ta veliki svetnik in pre-novitelj človeških src. Slovenci bo-mo spoznali njegovo življenje in njegovo dušo iz lepih povestic, ki jih je o njem napisal znani pisa-telj Ksaver Meško. V tej knjigi bo-do Mohorjani brali zgodbo o bo-gatem mladeniču, o treh razbojni-kih, ki jih je ljubezen Frančiškova ukrotila, o oljki, o bratu Jagnjetu in o drugih čudovitih dogodkih iz življenja sv. Frančiška. Knjigo bo-do krasile lepe slike.

2. Drugo knjigo je spisal priljub-ljeni pisatelj Franc Milčinski. To je zbirka šaljivih dogodbic iz na-ših vasi. »Gospodična Mica« se bo predstavila, da bo smeja in veselja v naših družinah! Vse povestice imajo zdravo jedro, s smehom ši-bajo pogreške in napake ljudi.

3. »Jelkin nageljček« je večja po-vest, ki opisuje čisto in globoko ljubezen Jelke, pastirice iz Istre. Ko se njen zaročenec poda v Ame-riko, da si prisluži par tisočakov za »ohcet« in hišico, pridejo nad Jel-ko hude stiske. Dogodki se burno in naneto vrste. Jelka vse preмага, ostane zvesta, najde izgubljenega očeta in se srečno združi z zaro-čencem. Povest je spisal eden naj-boljših hrvatskih ljudskih pisate-ljev, Edvard Kumičić. Radi jo bo-mo brali, saj je domača in resnična.

4. Čitanka za otroke. Mohorjeva družba se je spomnila tudi naših otrok. Tako je prav! Podarila jim bo knjižico, tako lahko in prijetno, da se bodo že 6—10 letni otroci z veseljem po njej učili brati. V tej knjigi bo mnogo izvornih povestic in pesmic. Čitanka bo okrašena z lepimi slikami in bo vezana v kar-ton, da bo več časa trajala. Čitan-ka je spisana v katoliškem duhu, da ne bo samo učila, ampak tudi vzgajala srca naših malih. Katera slovenska mati, ki hoče vzgojiti poštene in brihtne otroke, ne bi želela imeti doma te knjige? Zato naj se matere vpišejo v Mohorje-vo družbo!

5. Slednjič dobijo Mohorjani tu-di veliki Koledar. Urejuje ga z ve-ščo roko, kot že dve leti, g. Ven-ceslav Belé, dekan kanalski. Zve-del smo, da bo letošnji Koledar nekaj posebnega. Bo prava slika cele naše dežele. Imel bo mnogo poučnih člankov, opisal bo življe-nje naših mož, zgodovino mnogih krajev. Gospodar bo našel v njem sveta v kmetijskih in pravnih za-devah. Goriški pripovednik Lojze Remec je spisal zanj lepo vipavsko

povest, Joža Lovrenčič in Silvin Sardenko pa bosta v Koledarju par lepih pesmi zapela. Koledar sam bo vreden več ko šest lir.

Prisrčno smo veseli, da nam bo Goriška Mohorjeva družba podala tako lep dar. Samo eno željo še imamo:

V vsako slovensko hišo naj pri-dejo knjige Mohorjeve družbe! Še je čas, da jih naročite! Vpišite se takoj pri domačem gospodu du-hovniku, ali pa pri poverjenikih, ki bodo na binkoštno nedeljo po-birali po hišah ude za Mohorjevo družbo. Kjer poverjenikov ni, pi-šite naravnost na Mohorjevo dru-zbo, Gorica, Corso Verdi 1.

Slovenci slavimo letos spomin na škofa Antona Martina Slom-ska. Ta naš veliki mož je ustanovil Mohorjevo družbo. Vedel je, da je dobra knjiga najboljši prijatelj in svetovalec človekov. Spomin tega svetega in znamenitega slo-venskega vodnika bomo najlepše proslavili, če razširimo knjige nje-gove Mohorjeve družbe po vseh naših hišah!

Pozdravi fantov-vojakov.

Pozdrave pošiljamo slovenski fantje-vojaki, ki smo prideleni k zrakoplovcem v Parmi, staršem, bratom, sestram in posebno pa na-ši zvesti »Goriški Straži« in našim prosv. društvom ter želimo, da bi imela obilo uspeha na kulturnem polju. — Pirih Franc, Dol-Kal; Ka-nalec Franc, Drežnica; Medveš Al-bert, Livek; Čelek Gabrijel, Logi; Erzen Jožef, Šebrelje; Cvek Ivan, Gorje; Lavrenčič Natal in Ferjan-čič Srečko, Idrija; Muranc Albin, Kozana.

Dva slovenska fanta — orožnika v Istri pošiljata tople pozdrave in voščila za binkoštne praznike star-šem, bratom, sestram in vsem za-vednim slovenskim fantom in de-kletom! Posebno pa »Goriški Stra-ži«, ki redno nosi novice iz ljube domovine. — Koruza Viktor, Ga-brije na Vipavskem in Alojzij Dor-nik iz Kozane.

Valuta.

Dne 17. maja si dobil:

za 100 franc. frankov	83.— do 85.— Lir
za 100 belg. frankov	83.— do 85.— Lir
za 100 švic. frankov	530.— do 540.— Lir
za 100 češ.-slov. kron	80/50 do 82.— Lir
za 100 dinarjev	48.— do 48.75 Lir
za 1 šterling	121.35 do 121.55 Lir
za 1 dolar	27.— do 27.75 Lir
Novci po 20 frankov	104.— do 110.— Lir
za 100 avst. kron	0.0375 do 0.0385 Lir

Benečijske obligacije dne 17. t. m. srednji tečaj: 70.15; Trst 70.10; Mi-lan 69.70; Rim 69.70.

VACLAV BENEŠ - TŘEBÍZKY

Dve povesti Karlštejskega vrana

Iz češčine prevel dr. Fran Bradač.

»In kdor bi se kakorkoli branil plačati, mu odvzamemo vse brez usmiljenja. Časi so slabi; treba je moliti, odreči se vsem zabavam in skrbeti le za neumrljivo dušo!«

Gospod David Boryne je govo-ril te besede s tako odločnim gla-som, kakor da je o njih prepričan, in uradnik, zvesti služabnik svoje-ga kruhodajalca, je poslušal ta ukaz, ne da bi zgenil z obrvmi.

»In tole lahko še pripišeš kot do-datek: »Vestna oblast je dolžna podajati račune samemu Bogu, ka-ko je upravljala svoje podanike!« (Vran je umolknil. Z zadnjimi besedami je prešlo njegovo pripo-vedovanje v zlomiseln ton. In zde-lo se je, da se njegovi pogledi iz-preminjajo v ostre puščice. Skozi napol odprti kljun je vedno moč-neje dihal. Nehote se je stresel.)

Vreme je začelo biti že precej hladno. Dež za dežjem in pri tem mrzel veter, proti kateremu ne štiti zanesljivo niti debel plašč, kaj

še tak, kakor si ga je ogrinjal čez rameni dudaš Rozhuda in ga vezal pod vratom na »pentljo«.

Kaj bi tudi delal v tej bajti, v katero je pihal veter od vseh stra-ni, od spodaj in po straneh. Saj ni prestopila njegovega praga nik-dar živa duša. In ljudje so po-skočni tudi ob slabem vremenu, tudi pozimi; in če že ne poskočni, pa vsaj veseli in radi pojejo.

Rozhudo so imeli povsod radi, kamor je prišel. In kadar je moral zopet naprej, so ga zadrževali drug-čez drugega. In tožilo se jim je za njim več dni. Če je utihnil kozli-ček, je začel dudaš, in tako sta se menjavala. Ljudje potem niso ve-deli, kaj bi rajši hoteli, pesmico ali pravljico.

Kadar je dudaš zapustil vas, so bili ljudje vselej bolj trdoglavi in trajalo je cel dan, preden so bili zopet mehki in dobrosrčni.

»Prej je bil v posmeh našopirjeni meščan in sedaj zopet vitez.«

»Kaj pa fevdniki, Rozhuda?«

»I, v teh je še pristna, dobra kri! — Toda tu pa tam se tudi že zač-e-nja kvariti. — Sam vrag je pri-nesel na Češko te-le jeklene gole-nice, te-le čelade, te-le oklepe in železne rokavice. Prej so nosili na

glavi samo čepico s peresom, usnat suknjič, usnjate rokavice, pa so vendar zmagovali... Jaz nisem imel oklepa na sebi, kar sem živ, golenic tudi ne, čelade ni poznala moja glava...«

»Ti si bil vojak?«

»Jaz?«

Ob takih prilikah se je dudaš vselej vzravnal, izbočil prsi, uprl roko v bok in se začel smejati.

»Ko bi vam, dobri ljudje, vse to pripovedoval!«

Potem pa se je vselej umaknil, ker bi ga bili obsipali z vprašanji, kakor če veter razpihava lahki pe-sek, da si mora človek nehoti za-kriti oči z rokami. — In v takem trenutku bi mu ne bil nihče pris-o-dil desetih križev.

In slednjič je pravil o ježah Ko-pidlanskega, da so se kmetje od groze tresli.

Istega dne je bil navzoč tudi fevdnik Bezdekovsky s svojim va-rovancem Hyncikom, kateremu so odslej dudaševe besede zvenele po ušesih podnevi in ponoči. Nikjer ni imel obstanka, dokler ni šel k nje-mu. Od tistega večera si je dudaš često zažvižgal; tudi popevka mu je prišla na stare ustnice in kozli-ček je moral potem vriskati iz pol-nih pljuč.

»Saj jim bom še marsikaj zaigral, preden odidem k svojim tovari-šem. Sem stara, precej stara ščuka in karpov je povsod, kamor se človek ozre. Pokažem vam, vi oderuhil!«

Potem se je Rozhuda napotil.

Toda že pri prvem prenočišču je izvedel čudne reči, da niti svojim ušesom ni hotel verjeti.

»Resnica, sveta resnica... Saj bi si ne upali, nalagati te... Na vasi so to razkričali in ko ni nihče pri-šel, da bi plačal nečuvne davke, so izvršili zločin, o katerem nihče v celi deželi niti ne sluti.«

»Hm! — Pa kakšen zločin?«

»Zbralo se jih je nekaj iz gradu ter so šli od hiše do hiše!«

»In kaj so delali?«

»Odpirali so omare in kjer ni šlo zlepa, so lomili ključavnice, in če še niso mogli, so razsekali vra-ta.«

»In kaj potem?«

»Pobrali so, kjer so kaj našli. Svilo, karmazin, platno...«

»In ljudje?«

»Molčali so in škripali z zobmi!«

»In kje je to bilo?«

»Na Roztoški grajščini!«

»Tukajle spodaj?«

»Da, Rozhuda!«

(Dalje.)

DNEVNE VESTI.

Vozni red.

Za zadnjo številko smo priredili vozni red državnih železnic, ki je v veljavi od 15. t. m. Ker smo napisali, kakor navadno, postajna imena v domačem jeziku, so nam prišlo v voznim redom zaplenili. Danes — v torek — smo bili pri goriskem podprefektu in smo skušali doseči, da bi nam dovolil izdati dvojezični vozni red. Iz nam nerazumljivih razlogov se je g. podprefekt Scotti postavil na stališče, da imena postaj ne smejo biti označena drugače kot samo v italijanščini. Ker so italijanska imena že itak razvidna na voznih redih po postajah, je brezpotrebno, da bi jih mi še enkrat pretiskali in si delali stroške. Oblastvo očitvidno ne želi, da bi mu po svojih skromnih močeh pomagali pri rednem poslovanju železnic. Prosimo samo svoje naročnike in čitatelje, da naj nam oprostite. Naše ljubeznive in brezplačne pomoči oblastniki nočejo, ker vidijo, da država rase in cvete brez našega voznega reda.

Goriški fašisti.

Odvetnik Caprara, ki so mu še včeraj vpili goriški fašisti hozana, je padel kot politični tajnik. Njegovo mesto je zasedel poveljnik soške fašistovske legije Francisci. Čudovito hitro se menjajo.

Ni bil podkupljen.

V Gorici izhaja neki listič, ki mu pravijo »Voce di Gorizia«. V večerajšnji številki se strašno togoti, ker mu eden izmed goriških fašistovskih veljakov g. Le Lievre očita, da je dobil od fašistovskega vodstva za Capraro 5000 lir. Uredništvo pravi, da bo obrekovalca tožilo. Resnica je le, da je »Voce« strašno hvalil Capraro. No, danes bo pa koga drugega.

Učiteljstvu!

V roke ste dobili odloke, ki vas vznemirjajo. Od vseh strani naše dežele smo dobili tozadevna poročila. Ne prestrašite se! Vse naše ljudstvo ve, da vršite vztrajno in vestno svojo službo in vam je zato hvaležno. Sumničenj se ne bojte, ker so vedno plod majhnih ljudi. Iz ljudstva ste zrasli, z ljudstvom živite! To bodi vaše in naše načelo!

Davek na vozila.

Upravni odbor furlanske province je odločil: do 30. maja t. l. morajo vse osebe ali tvrdke, ki so v prvem polletju l. 1925. imele vozila na mehanski pogon ali pa z vprijetno živino, javiti to občini. Vozila, ki se le v rednih presledkih uporabljajo na ozemlju te province, se naznanijo naravnost Upravni komisiji v Videm. Naznaniti se morajo vozila zato, ker bo treba plačevati pristojbino za porabo cest.

Ni treba javiti kmečkih poljskih voz in kočij za osebno rabo.

Našlo se je

moško kolo, ki je zdaj shranjeno na mestnem županstvu. Lastnik naj se tja obrne.

Nemška kriza.

Spori med republikanci in desnimi čarji radi zastav so Luthru spodmaknili tla. Državno kanclerstvo je sprejel za enkrat dr. Marx, vodja katoliškega centra.

Potni listi.

Kdor rabi potni list za inozemstvo, naj se obrne v Kat. knjigarno, via Carducci. S tem si prihranite dosti stroškov!

Na severnem tečaju.

Amundsenova ekspedicija na severni tečaj je srečno prispela čez tečaj na Alasko. Na tečaju je Amundsen vrgel norveški prapor. O kakih odkritjih tečaja torej še ni govora. Bodo morali še in še gori govoriti, če bodo hoteli odkriti nove zemlje. Kom. Nobile, ki je spremljal Amundsen, je v Italiji deležen velikanskih časti.

Knežja premoženja.

Nemški državni zbor je pretekli teden razpravljal o razlastitvi nekdanjih nemških knezov. Mnenja so zelo deljena. Desničarske in monarhistične stranke so se seveda postavile za kneze, komunisti in socialni demokrati že iz političnih nagibov proti. Katoliške stranke pa niso enoglasne, ker imajo pomisleke ali ni proti pravici, če se komu vzame premoženje, četudi je knez, kar meni nič tebi nič. Državni zbor je razlastitev odklonil. Zadnjo besedo bo imelo ljudstvo s plebiscitom.

Evharistični shod.

V pondeljek je bil zaključen evharistični shod v Tridentu. Udeležil se ga je tudi beneški patriarh. Za zaključno procesijo je šlo čez 100.000 oseb.

Sleparji pred sodniki.

V Budimpešti so začeli soditi visoke sleparje, ki so ponarejali francoske franke. Pred sodniki stoji 24 oseb. Kot glavni krivce je označen princ Windischgrätz in še več visokih oseb s plavo krvjo. Najbolj pritiskajo Francozi in Čehi, da se sodba naglo izreče.

Čudovita iznajdba.

Italijanski inženir Ladate je baje iznašel poseben aparat, ki bo obvaroval vse vlake pred trčenjem. Ta aparat na elektriko se pritrjuje pred lokomotivo; ko se bližata dva vlaka na isti progi začne aparat, menja vsled magnetizma, kar sam vplivati na zavore in vlak se ustavi. Pa tudi ta reč ni še prav gotova.

Volilne sleparije.

Na Francoskem so se dogajale pri volitvah prav izvirne sleparije. Sodite: Predsednik volilne komisije je imel pod svojo stolicco kos špeha. Ko je videl, da glasuje njegov politični nasprotnik, si je naglo omastil prste s slanino in prijel glasovnico. Pri štetju so potem, čisto pravilno, vse omaščene glasovnice vničili, češ, da so bile znamenovane. Neki drugi predsednik je pa pomagal svoji stranki do zmage z vazelino, ki jo je imel za ušesom.

Iznajdbe.

Neki znanstvenik pravi, da je v zadnjem času vedno manj iznajdb. Baje bo zdaj nekaj časa na polju tehničnih iznajdb mir. Pač pa se bo pričelo napredovanje v duhovnih vedah. Kdor bo učakal, nam bo povedal.

Več rojstev.

Fašistovska vlada je sklenila, da bo z vsemi sredstvi pobijala nazadovanje rojstev v državi. V ta namen je izbrala posebno komisijo, ki naj študira, kako bi se to doseglo. Dvomimo, da le z vladnimi odloki in brez krščanske morale.

Rajska jama je otvorjena.

Pičlo je število onih, ki so imeli priliko prekoračiti most, postavljen, ni mnogo let od tega, nad temnim prepadom, da omogoči vstop v oni pravilni svet svetovnoznane postojnske jame, kateri po pravici nosi ime »Rajska Jama«.

Mnogi pa so bili oni, ki so želeli vstopiti v ta bajni kraj in si ogledati krasote, katere je narava našim očem skrivala na tisoče in tisoče let. Toda sedaj, po zaslugi jamske uprave, bo tudi občinstvu dana možnost, da si ogleda ta biser podzemnega sveta. — Ali mnogo truda je zahtevala ureditev te jame; težko je bilo razpeljati poti med pravim pragozdom tankih kapnikov, treba je bilo skrajne previdnosti. Najmanjši sunek zadostuje, da se metre visoki in kot sveča tanki kapniki odlomijo in zdrobijo. Radi tega so poti primerno ograjene, da se kak obiskovalec ne spozabi in ne pokvari bleščečih se kapnikov.

Ni mogoče opisati vseh krasot, katere je narava tukaj zbrala, kakor tudi ni mogoče opisati čustev, katere človek občuti, ko stopi v te prekrasne dvorane v katerih se kapniki bleščijo v vseh mavričnih barvah, obžarjeni po luči katero mečejo nanje skrite električne žarnice, ogromno delo, končano šele pred kratkim.

Rajska jama se otvori občinstvu na binkoštno nedeljo, 23. t. m. in tisoči in tisoči obiskovalcev, ki na ta dan prihajajo v postojnsko jamo iz vseh delov sveta, bodo imeli priložnost ogledati si to krasoto podzemskih prostorov. Na ta dan se bo vršila v jami običajna ljudska veselica, razne godbe bodo svirale.

Da se olajša ljudstvu prihod v Postojno, je prometno ministerstvo dovolilo 50% popust na vozni ceni iz vseh postaj Treh Benečij.

Mestne novice.

Sv. birma v Gorici

bo 1. v župni cerkvi sv. Ignacija (na Travniku) na binkošti ob 10. uri slovesna sv. maša nato sv. birma in popoldne ob 5. uri. Na binkoštni pondeljek zjutraj kot prejšnji dan. — Med sv. birmo ob 11. uri bo oba dni še ena tiha sv. maša.

2. v knez nadškofijski kapeli na binkoštni pondeljek ob 5. uri pop. in od torka do sobote v binkoštni osmini zjutraj po sv. maši ob 7. uri.

Slovesnosti

na čast sv. Petru Kaniziju.

Slovesnostina čast drugemu apostolu Nemčije so v Gorici pri Sv. Ignaciju izredno lepo uspele.

Goričani ne pomnijo, da bi bila kdaj ta cerkev tako bogato okrašena, tako sijajno razsvetljena, tako številno obiskana.

Pri vseh svečanostih je bila cerkev nabito polna; saj je vsakdo želel prisostvovati bogatim liturgičnim obredom, slišati krasno petje in cerkvene govore.

Goriškim Slovincem gre posebna pohvala. Pri slovenskih slovesnostih je bila cerkev polna, pri italijanskih pa gneča skoraj neznosna, ker so vsi slovenski verniki ostali tudi pri teh. Za drugič bi bilo priporočati, da se take svečanosti vršijo za obe narodnosti z istim sijajem popolnoma ločeno, ker taka gneča je duhovnemu užitku in korekci gotovo le v kvar. Ljudje, ki govornikov ne razumejo, postanejo nemirni in pokvarijo tako pravo razpoloženje tudi tistim, ki bi sicer z največjim pridom govorniku sledili.

Konference, ki so se vršile v obliki dvogovorov ob 8. uri in pol zv., so se po mnenju Goričanov deloma ponesrečile, ker je bil nemir vsled prevelike gneče neznosen. a tudi zato, ker Goričani niso vajeni takih razprav v cerkvi. Zgodilo se je, da mnogi sploh niso razumeli, za kaj gre in da so razumeli le ugovore, dočim so zagovor verskih resnic preslišali ali slabo razumeli. Zato bi kot glasniki katoliškega ljudstva v Gorici priporočali, da se ob podobnih prilikah rajši prirejajo dobro pripravljene apologetične pridige raz leco.

V celoti pa se moramo prirediteljem kar najtopleje zahvaliti za to zares veličastno manifestacijo katoliške misli v Gorici.

Zdravstvo.

Poletna driska dojenčkov.

(Goriški zdravnik dr. Rado Sfiligoj nam piše):

Bliža se nam poletje in z njim vse nalezljive bolezni naših dojenčkov; v prvi vrsti zelena griža združena z bruhanjem sesirjene hrane. Lansko leto nam je ta bolezen ugonobila po nekaterih vaseh do 15% vseh obolelih dojenčkov, zato hočem letos pravočasno opozoriti naše matere na nevarnost,

ki jim preti, kajti dne 10. maja sem že imel prvega pacientka s to boleznijo. Kako se ubranimo te bolezni?

Najprej pride v poštev snažnost, in sicer je treba snažiti prsno bradavico takoj po vsakem dojenju: kajti ako ostane le kapljica materinega mleka na bradavici, se ta kapljica posuši in razkroji ter služi kot hrana različnim bacilom, glivicam, ki žive zelo rade v takšni podlagi. Kakor se poleti cel lonec mleka rad skisa in pokvari, tako se pokvari tista kapljica na prsni bradavici. Ako slednje ne očistiš s čisto vodo in primerno razkužiš (za to delo je najbolj prikladna 1% raztopina lapisa) takoj po dojenju s čimovek sesanja, se ostanek mleka skisa in pokvari v par urah, glivice se zarede na tej bradavici in se razširijo v razpokline na njej. Ko pride dojenček čez par ur s svojimi ustki v dotiko s prsno bradavico, slednjo polže in izsesa s mlekom tudi te glivice iz razpoklin ter jih zavžije. V njegovem želodčku se razvijajo potem v velike množine ter na ta način okužijo še čreva. Takšna bolna čreva so bolj občutljiva kot zdrava, bolj napihnjena ter delujejo bolj naglo, zato dobimo v blatu obolelega dojenčka še neprebavljeno skuto in zelen smrkelj; ta dva znaka sta najbolj očitna za to bolezen, ki jo imenujemo radi tega poletno grižo ali zeleno grižo. Če ima dete že takšno blato, je nujno potrebna zdravnikova pomoč. Da pa dete ne oboli, lahko ubrani to vsaka mati, ki se vsaj toliko pobriga za svojega otroka, da izpere takoj po dojenju prsno bradavico in jo razkuži.

Takšnega razkuževanja pozimi ni treba, ker se mleko na bradavici ne razkroja tako naglo kot poleti.

Izvozni trg.

18. maja (to je včeraj) je bila na izvoznem trgu ogromna množina črešenj; okrog 800 kvintalov. Cene so šle od 70 do 180 lir za kvintal. Špargljev so pripeljali 30 kvintalov po 620 lir, graha 70 po 300. Pojavil se je tudi že novi krompirček.

Tržne cene

dne 18. maja 1926.

Česnik kg L 4—6; šparglji L 5 do 6.50; kisló zelje L 1.50—1.60; korenje L —.80 do —.90; kumare L 10 do 12; čebula L 1.— do 1.10; rdeča pesa L. 1.80—2.—; fižol L 2—2.20; fižol koks L 2.60 do 3.—; salata L. 0.80—1.10; novi krompir L 1.80 do 2.—; grah L 2.80—3.20; peteršilj L 1—1.10; radič L 0.40—0.50; špičnača L 0.80—1.20; pomaranče kos L 0.40—0.50; črešnje kg L 0.70—3; limoni kos L 0.20—0.30; češplje kg L 5.50—6; surovo maslo L 15—17; prsno maslo L 19—22; mleko L 1.30 do 1.40; jajca kos L 0.50—0.55.

Darovi.

Za Slovensko sirotišče: P. n. gospa Josipina Leban, trgovka, 50 L. št. I. 30 L. — Srčna hvala.

Izjava.*)

Podpisana izjavljava, da ni res, kar sva govorila razžaljivega proti Fani Rijavec oziroma proti Juštini Cej ter se zahvaljujema, da sta se dali poravnati brez tožbe.

Ajševec, 18. V. 1926.

Juština Cej in Ivan Rijavec.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo samo v toliko, kolikor zahteva zakon.

Spomnite se „Našega Čolniča“!

vet dni stavke je samo pokazalo, da se delavski stan zaveda svojih pravic. V borbi zanje ne bo odnehal, čeprav ima pro i sebi združene močnejše sile.

Slovanska država Poljska krvavi. Njena tla poji kri njenih sinov že izza srednjega veka. Ko so legli v grob slavni Jagielovci in Sobieskiji, ki so ubranili Dunaj pred Turki, so vladjali za poljsko zemljo. Carska Rusija, Bismarkova Nemška in oholi avstrijski Habsburgovci so trkali trikrat kos za kosom slovanske zemlje. S svetovno vojno je zopet zasijala nesrečni Poljski boljša doba. A to zemljo hrabrih junakov Kosciuskov, Sienkiewiczovih panov Volodijevskih, ki so bili tatarske horde pod Hotimom, zemljo poljsko od kraja Čenstohovske Bogorodice, kamor roma poljski narod ob vseh hudih urah, pa tja do širnih litvanskih planjav kjer se nova Poljska združi z Baltom, pretresajo danes novi spori.

Poljska vzdihuje.

Kje so že časi, ko je poljska žlahtna krotila borni narod. Židje, ki obvladujejo vso trgovino in denarstvo na Poljskem so žrli od ljudskih žuljev. Židov je po nekaterih poljskih mestih več kot Poljakov. V mestu Brody n. pr. so doma skoraj sami židje. In to so po večini bogatini, kot so nekoč bili vaški magnati po slovenskih selih pijavke Slovencev.

Po vojni se Poljska ni mogla ustaliti. Srdita borba divja med desničarskimi strankami in levičarji. Prve konservativne, z bogato gospodo in nekdanjimi avstrijskimi generali imajo moč v nekdanjih avstrijskih in nemških pokrajinah, na Poznanjskem in v Galiciji. Levičarji, predvsem socialni demokratje, so bolj v premoči v tako zvanem kongresni Poljski, v sredini.

Večne finančne in politične krize so pretresale v zadnjih petih letih poljsko republiko. Spomnimo se le koliko je bila vredna poljska marka. Manj kot papir, ki so ga za nje potiskali. Do političnega izbruha je pa prišlo, ko je podalo Skrzynski vo ministristvo ostavko in so začela dolgotrajna pogajanja, ki so spravila na površje Witosevo desničarsko vlado. Politični spor se je zanašal tudi v armado. Desničarska vlada se je na vse kriplje trudila, da bi jo dobila pod se. Upokojila je vse generale, ki niso njeni odločni pristaši. S tem je pa stopila vlada na peto maršalu Pilsudskemu. Vse je že vrelo, ljudstvo samo si je želelo močne roke, ki bi rešila domovino.

Vojaška revolucija.

10. maja je nastopil novi ministrijski predsednik Witos. Naslednji dan ga je Pilsudski, ki pripada levičarjem ostro napadel v listu »Kuryr Poranni«. List je bil zaplenjen. Po Varšavi so se že čuli vsikliki »Pilsudski pred sodiščem.« Še isto noč so neznanci napadli s strelimi maršalovo vilo v Sulejovki. Pilsudski, ki ima vsled svoje velike priljubljenosti večji del armade še vedno za sabo, je poklical na pomoč vojaštvo iz bližnjega Rembratowa. Maršalu udano vojaštvo je v kratki praksi pregnalo napadalce.

Napad so naročili prav gotovo desničarji, ki jim je maršal Pilsudski, ki je po svojem naziranju socialist, trn v peti. Njegova priljubljenost v armadi jim je bila na poti, ker se niso mogli zanesti na vojaštvo. Obenem je tudi velik spor med generali, ki so še služili pod Avstrijo (Sikorsky, Haller, Malczewski i. dr.) in Pilsudskim, ki je sicer bil vpokojen, a je bil kljub temu določen v slučaju vojne za poveljnika poljskih vojnih sil.

Maršalu je pa tudi prav prišel napad, da je lahko izvršil svoje namere. In tako se je zgodilo, da je maršal Pilsudski 12. maja zvečer odkorakal s svojimi pristaši proti Varšavi. Revolucija je izbruhnila.

Boj za Varšavo.

Pilsudski se je s svojimi četami ustavil v predmestju Praga. Na Poniatovskem mostu čez Vislo so se izvršila zadnja pogajanja. V avtu se je pripeljal predsednik republike Wojciechowski do mosta, kjer je stražil Pilsudskijev oddelek. Predsednik stopi iz avta in gleda dolgo v oko poveljujočemu častniku, ki stoji zravnal pred njim. »Ste pokorni svojemu predsedniku,« ga vpraša. Mladi oficir ne trene z očesom, a molči... Predsednik ukaže naj pokliče poveljnika prednjih straž. Ta pride in izkaže vse časti državnemu predsedniku, ki mu izroči pismo na Pilsudskija. Ta je prebere, enkrat, dvakrat, a molči... Nato odvrne okoli stoječim, da je prišel in se ne umakne, če Vitoševa vlada ne odstopi.

Med tem so prihitali za Pilsudskijem še nekateri polki. Na nasprotni strani Poniatowskega mosta je nastavil vladi udani 36. polk svoje strojne puške. Ob osmih so začeli prvi streljati... Pilsudskijevi ulanci zdirjajo skokoma čez most. Boj se vname. Na Gledališkem trgu trčijo vstaške čete na 30. polk pod polkovnikom Modelskim, ki brani vhod v mesto. Zaman. Pilsudskijevi polki derejo preko ovir. Ne zmenijo se za šrapnele, ki jih brušajo topovi iz trdnjave nad mestom.

Pilsudski zmaga.

Med tem pa pošilja vlada, ki se je umaknila na nasprotni konec mesta v belvedersko palačo, aeroplane, ki trosijo v mesto pozive na ljudstvo, naj bo verno svoji vladi. Slišijo se že glasovi, da korakajo poznanjski in gališki armadni zbori pod Hallerjem in Sikorskim proti Varšavi, da rešijo vlado, ki je obkoljena v Belvederu. Toda socialni demokratje, ki drže s Pilsudskim napovejo stavko železničarjev. Vlaki ne vozijo. Vladi ne more priti pravočasna pomoč.

V soboto popoldne so se vneli ob Belvederu zadnji boji. Wojciechowski je zaman prosil Pilsudskega naj odneha. Toda ta je zapovedal glavni naskok. Boj je bil zelo vroč. Popoldne so vladni polki potisnili Pilsudskija že nekoliko nazaj. Pod noč pa se je zmaga obrnila k njemu. Postal je gospodar Varšave in države, ker je predsednik republike z nekaterimi ministri ubežal v letalu iz Belvedera v bližnjo vas Augustovko. Ko je videl, da je vse zaman je predsednik republike Stanislaw Wojciechowski poslal zborničnemu predsedniku Rataju svojo odpoved kot predsednik republike.

Koj nato je že Pilsudski sestavil svojo vlado in je sam v njej prevzel vojno ministristvo. Boji ponehajo. Vendar pa je še nevarnost, da se vname državljanska vojna znova, ker desničarske stranke ne mislijo na premirje z maršalom. Ljudstvo pa je zadovoljno, da je Pilsudski zmagal. Začasno je predsednik države v smislu ustave predsednik sejma (poslanske zbornice) Rataj. Ko se strasti poležejo bo Poljska volila novega predsednika, če jo poprej ne obiščejo kakšni nepričakovani dogodki.

Maršal Jožef Pilsudski.

Mož, ki je danes v očeh Poljakov drugi Kosciuzko, maršal Jožef Pilsudski, je bil rojen l. 1867. v Zulu pri Vilni. Plemiška hiša Pilsudskih je imela že v rodbinskem izročilu borbo proti vsem sovražnikom proste Poljske. Mladi Jožef je zato deloval v raznih tajnih organizacijah proti ruski caristični vladi, ki je pošiljala nad zatirane Poljake tajno politično policijo zloglasno »Ohranok«. Kot revolucionarja so Pilsudskija pregnali z univerze in enkrat poslali celo v pregnanstvo v Sibirijo. Njegovo revolucionarno delo ga je približalo socialnim demokratom. L. 1901. so ga spet zaprli. Pa je ušel iz petrograjskih za-

porov v Tokio na Japonsko. Ko je izbruhnila svetovna vojna se je bojeval kot vodja poljskih prostovoljnih strelcev proti Rusiji. Ker se je pa nemškim željam po popolni okupaciji Poljske uprl, so ga Nemci vrgli v trdnjavski zapor v nemškem Devinu. Iz ječe ga je rešil konec svetovne vojne. Z majhnim svežnjem perila se je leta 1918. bližal samotni pešec Varšavi. Izmu-

Kaj je novega na deželi?

Kobjeglava.

Bralno in pevsko društvo »Kraški slavček« v Kobjeglavi priredi javno veselico na binkoštni ponedeljek dne 24. maja 1926 na dvorišču g. Abrama. Začetek ob 3. uri popoldne. Ker je spored jako zanimiv, naj nihče ne zamudi te prilike.

Vedrijan.

Obstoj in delovanje prosvetnega društva v naši vasi se že pozna. Le še malo bolj naj mladina opusti posedanje po krčmah. — Pred kratkim je umrl v najlepši dobi 51 letni posestnik Mihael Žnidarčič. Bil je dober mož. — 12. t. m. smo imeli neko komisijo za ceste. Se nekam pričkam radi potov. Če se ne bomo bolj pametno pogodili, bomo zrakoplove najeli.

Rihemberg.

V prosvetnem društvu se kaže novo življenje. Čas je, da bi na Gregorčičevih tleh zacvela prava prosveta, ki bi objela vso mladino brez izjeme. — Plesov zdaj več ni. Je premalo denarja, pa tudi županstvo se uspešno bori proti tej pogubni bedariji. Za binkošti so mislili noreti v Polju, pa je spodletelo. Tako je prav. — Nekateri ugibljejo, kdo bo »podešta«. Čemu beganje za tem naslovom? Na sedanjega g. župana lete marsikateri neupravičeni očitki od raznih kandidatorov. — Ex-avstrijski žandar in Sokol Cigoj je šel oni dan mimo občinske hiše, pa je zinil: »Še bom prišel sem notri. Takrat bo marsikdo kri s...« Možakar, ki upa na »podeštati« se v svoji veliki oliki sploh tako izraža. Pa bodo bržkone tudi njemu račune prekrizali. Občinarji menijo, da moža s takimi »spособnostmi« tudi pri fašistih ne rabijo.

Komen - Preserje.

(Zakasnelo.) 5. maja je umrl pri nas posestnik in znani trtorjec Josip Pipan. Pokojni je bil sedaj župan po odstavljenu županu Žigonu. Pogreb, ki se je vršil v četrtek 6. maja popoldne je bil v kljub slabemu vremenu in dolgi poti naravnost veličasten. Pokojnik zapuščal vdovo in 5 otrok, izmed katerih so trije še nedorastli. Bolehal je že več časa po vojni toda, sedaj ga je enkrat bolezen zgrabila. Pokoj njegovi duši, ostalim naše sožalje!

Postojna.

V ponedeljek 10. t. m. je izdahnul po kratki bolezni v 81. letu starosti veleposestnik g. Fran Jurca. Med tihimi smrekami, otožnimi, ker so

člen od prestanega trpljenja za domovino in svoje ljudstvo ni niti sanjal, da bo že čez par dni na čelu druge največje slovanske države Poljske kot prvi njen predsednik. To je bil Jožef Pilsudski. Ljudstvu priljubljen je še danes. Hvaležno ljudstvo mu je podelilo največje vojaške in politične časti in še danes vidi v njem očeta Poljske.

izgubile prijatelja, je ležal na mrtaškem odru, ob katerem je plakala njegova družina, ki je izgubila neumornega, skrbnega očeta in gospodarja. — Bil je zaveden narodnjak, ljubitelj in tudi dolgotrajen član gasilskega društva, častni član godbenega in pevskega društva, ki so mu v sredo 12. t. m. priredili časten spreved na zadnjem potu. Pevsko društvo mu je zapelo lepe žalostinke in ob otožnih zvokih godbenega društva ga je spremlilo veliko število prijateljev in znancev na tukajšnje pokopališče. Družini iskreno sožalje.

Slap pri Vipavi.

V nedeljo 9. t. m. je podalo slovensko prosv. društvo »Bele vrtnice«. Prostor je bil, kolikor je pač ob skromnih razmerah mogoče, lepo okrašen. Vloge so tudi bile dobro razdeljene. Gospa Plavčeva bi morala kazati več čustva. Gostilničar je bil premlado maskiran. Pohvaliti je treba tudi pevski zbor. V kratkem še kaj, Slapenci?

Vrsno pri Kobaridu.

Prosv. društvo na Vrsnem vpripori na binkoštni ponedeljek dne 24. t. m. svojo pomladansko veselico z jako bogatim sporedom. Vprizorili bomo namreč jako lepo in poučljivo igro »Dom«, zraven seveda več pevskih točk in par lepih deklamacij. Vabimo vsa bratska društva in prosveto-ljubeče osebe, da nas ta dan obiščejo, za kar se gotovo ne bodo kesali. Na svidenje tedaj!

Banjšice.

Naše prosvetno društvo »Slavec« nas namerava presenetiti za binkošti, ki so za našo občino največji praznik, z javno veselico z dokaj bogatim sporedom. Da bo to za nas in za mnogoštevilno občinstvo iz sosednjih vasi nekaj izvanrednega, sklepamo iz dejstva, da je vsa naša najboljša mladina navdušena in se ne straši skoro vsakodnevne napora s skupnimi vajami. Ponosni smo na naše požrtvovalne mladeniče in dekleta! Prepričani smo, da bo dan 23. maja — dan veselja za vse, ki nas obiščejo. Na svidenje!

Drežnica.

Poročila sta se dva vrla člana našega izobr. društva, in sicer Josip Skubin iz Jezerc št. 7 podpredsednik in Josip Koren iz Ravni št. 37; prvi z g. Marijo Bizjak, Jezerca 5, drugi z g. Marijo Skočir, Ravna 2, obedve zvesti hčerki Marijine dr.

ZAHVALA.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam ob priliki smrti naše predrage sestre in svakinje

ANTONIJE ŠAVLI, učiteljice,

skušali ublažiti preveliko bol, se najpriserneje zahvalujemo. Posebno pa izrekamo toplo zahvalo prečastiti duhovščini, gospodu tolminskemu nadzorniku Spazzapanu in gospodom profesorjem učiteljica ter ostalemu tolminskemu učiteljsstvu. Istotako gosp. didakt. ravnatelju, gospodu zdravniku Cannoniere, gospej Gorjup in učiteljsstvu iz Kanala ter g. didakt. ravnatelju od sv. Lucije. Naša najtoplejša zahvala »Učiteljskemu tolminskemu društvu«, domačemu pevskemu zboru pod vodstvom g. Z. Muniha za žalostinke in gospodu reditelju B. Mikužu.

Posebej pa č. gosp. župniku J. Abramcu, čast. gosp. kuratu Ant. Pisku iz Loma, gospodu nadučitelju J. Rakovščeku in gospodični Gruden za ganljive nagrobne govore. Najsrčnejša hvala učiteljsstvu, prosvetnemu društvu, šolski mladini in njihovim staršem iz Loma.

Vsem darovalcem vencev in cvetja in Vam vsem, ki ste nam na katerikoli način skušali vtešiti našo tugo nad tako bridko izgubo naša topla in iskrena zahvala.

Drobočnik pri Sv. Luciji.

Zalujoe družine Šavli, Levpušček, Ferluga, Muniha, Taljat.

VABILO

k izrednemu občnemu zboru »Kmetijskega društva« v Vipavi, ki se bo vršil v nedeljo, dne 30. maja 1926 ob 3½ uri pop. v dvorani.

Dnevni red:

1. Volitev načelstva in nadzorstva.
2. Slučajnosti. Načelstvo.

VABILO

k izrednemu občnemu zboru Ljudske posojilnice v Vipavi, ki se bo vršil v nedeljo dne 30. maja 1926 ob 4. uri pop. v dvorani Kmet. društva.

Dnevni red:

1. Volitev načelstva in nadzorstva.
2. Slučajnosti. Načelstvo.

»Kmečka posojilnica v Šturijah«, reg. zadruga z neomejeno zav.

vabi na svoj

REDNI OBČNI ZBOR,

ki se bo vršil dne 30. maja 1926 ob 9. uri v lastnih uradnih prostorih s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računov za l. 1923., 1924. in 1925.
4. Volitev združnih organov.
5. Spremembe pravil.
6. Slučajnosti.

Opomba: V slučaju, da bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se bode vršil isti dan eno uro pozneje v istih prostorih in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bo sklepčen brezpogojno v smislu § 33 pravil. V Šturijah dne 16. maja 1926.

Načelstvo.

Ker občni zbor, sklican dne 21. marca ni bil sklepčen, zato vabi Ljudska posojilnica v Hudajužni, r. z. z n. z. na

XVI. REDNI OBČNI ZBOR,

ki se bo vršil dne 30. maja ob 2. uri popoldne v lastnih prostorih z ravno istim dnevnim redom kot je bil objavljen v 19. št. »Gor. Straže«.

K obilni vdeležbi vljudno vabi

Odbor.

»Ljudska posojilnica« v Trnovem (pri Bistrici)

vabi na

XXXII. REDNI OBČNI ZBOR, ki se bo vršil na binkoštni ponedeljek, 24. maja ob ¼4 uri popoldne, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1925.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Ako ne bo ob določeni uri zadostno število vdeležencev, se bo vršil občni zbor pol ure pozneje ob vsakem številu vdeležencev.

Načelstvo.

Županstvo Trnovo pri Gorici (Prebivalcev 1488).

Razpisuje se služba občinskega tajnika z letno plačo 7200 lir, všteti postavne stroške.

Prošnje opremljene s predpisanimi listinami morajo biti predložene do 31. t. m.

Pripustitvena taksa lir 50.10.

Nastop službe 15. junija.

Trnovo pri Gorici, dne 11. V. 1926. Tajnik: Leban. Župan: Rijavec.

VABILO

na občni zbor »Šebreljske štedilne posojilnice v Šebreljah«, kateri se bode vršil dne 24. maja 1926 ob 2. uri popoldne v uradnem prostoru z naslednjim dnevnim redom:

1. Odobrenje zadnjega zapisnika o občnem zboru.
2. Potrdilo računa za leto 1925.
3. Slučajnosti.

K obilni vdeležbi vabi za odbor: Anton Rejec.

OBČNI ZBOR

»Kmetijske Posojilnice pri Sv. Luciji« bo dne 30. majnika ob 3. uri pop. v prostorih zadruga.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjen je računa za l. 1925.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Predlogi in slučajnosti.

Ako bi ne bil občni zbor sklepčen, se bo vršil pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki sklepa veljavno ne glede na število navzočih članov.

Načelstvo.

Dne 16. maja ob 3. popoldne

bo v Velikem Dolu pri Komnu pred vikarišcem

JAVNA DRAŽBA

za prevzete zidarskega dela za prekritev cerkve in zakristije, za pobeljenje istih in zvonika.

Pozor kmetovalci! Na prodaj je bik švicarske pasme, potrjen od komisije. Naslov pove uprava »Goriške Straže«.

Lepa prilika! Pri Sv. Petru v Ajbi p. Ročinj je na prodaj posestvo obstoječe iz hiše in 18 johov zemljišča. Kupec plača polovico cene takoj, polovico pa po dogovoru. Franc Jerončič, lastnik.

Kmečko deklo sprejemem takoj v službo. Plačilo po dogovoru. Tabor 62 — Dornberg.

Mebilirano sobo s hrano pri dobri družini v bližini Corso Verdi išče uradnica. Ponudbe na upravo »Goriške Straže«.

Mebilirana vila v bližini Gorice se odda za 2—3 mesece t. i. za časa počitnic v najem; odda se z vso opremo in zeliščnim vrtom. Pogoji so zelo ugodni. Naslov pri upravi lista.

V najem se odda dobroidoča gostilna v prav lepem kraju na deželi. Kje se poižve pri upravi »G. S.«

Pisarna za delitev skupnih zemljišč, obč. pašnikov in gozdov v Gorici, Corso V. E. III — 19 — v hiši Hipotečnega zavoda daje brezplačne informacije ter je odprta SAMO OB ČETRTHIH.

Zelo rodovitno kmetijo,

14 oralov zemlje, 12 velikih njiv, 2 gozda, travniki, sadonosnik, hiša, hlev, vodnjak, zdrava krasna lega, pol ure do fare, eno uro do železnice, proda Korošec, Rimske toplice, Slovenija, Jugoslavija. Cena z inventarjem samo Lit. 17.000. Naseli se lahko takoj. Zaslužka veliko.

Prilika:

Proda se popolna oprema za mlin; tudi posamezni kosi. Ponudbe za nakup naj se pošljejo pod »Macchi-nario« na tvrdko Molesini v Gorici.

Röntgenologični zavod

za zdravljenje in diagnostiko

primarija **Dr. A. DE FIORI** v GORICI, CORSO VITT. EM. III. št. 14 SPREJEMA OD 9-12 IN 2-4

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE

ROBERT BERKA

Gorica, sedaj Corso Verdi 36.

Lastnik se je specializiral na Dunaju, bil več let asistent zobozdravnika dr. P. Pikla. Laboratorij odprt že leta 1918. — Sprejema od 9. do 12. in od 2. 6., ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. —

Zobozdravnik

Dr. L. MERMOLJA

GORICA - - Travniki 5/II.

(Piazza della Vittoria)

Zdravnik za zobe in usta

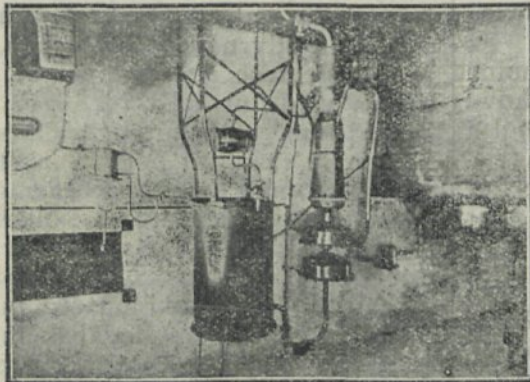
Dr. LOJZ KRAIGHER

sprejema vse dni v tednu v Gorici, na Travniku št. 20 ob sobotah in nedeljah pa tudi v Ajdovščini št. 146 nasproti Ljudskemu vrtu.

KOTLARSKA DELAVNICA

Evgen Grion - Gorica

Via S. Giovanni 4

V zalogi imam **popolne naprave za žganje-kuho na eden ali dva kotla**, precejalnice za vino in žganje ter vso kotleno posodo. — Izvršujem popravila točno in solidno. Cene zmerne. — Proračun gratis.

TROPINOVEC,

pristni, dobite vedno v vsaki množini pri »Zadružni žganjekuhi« v Dornbergu

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Haymann, vsakoprstno blago za poročenke kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna. **Blago solidno! Cene zmerne!**

Andrej Mavrič

Gorica - Via Carducci 3

Podružnica: Krmin - Via Principe Umberto

Velika zaloga moškega in ženskega sukna in perila iz domačih in čeških tovarn. Opreme za novoporočence, izgotovljene obleke. □ □ □ Lastna krojačnica sprejema vsako naročilo za moške in ženske in je izvrši točno. Za vsako naročilo se jamči.

ANDREJ MAVRIČ

Znižane cene

Znižane cene